

Nr 257.

Av herr **Lithander m. fl.**, om upphävande av den i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade B-skatt för vissa bolag.

År 1919 infördes i vår skattelagstiftning en särskild inkomstskatt för aktiebolag och solidariska bankbolag, kallad B-skatt, utgående med vissa avdrag å ifrågavarande bolags nästföregående år till A-skatt taxerade inkomst, som icke i vanlig ordning utdelats till aktieägarna.

Denna lag hade föregåtts av en önskan att för bolag skärpa beskattningen med hänsyn till den större skattekraften hos bolag med stora tillgångar i fonderade medel. Detta syfte förverkligades dock ej genom lagen och torde ej heller varit avsett med lagen, sådan denna utformades. Vid lagförslagets framläggande framhölls i stället, att man ville råda bot för det förhållandet, att bolag, avsedda endast för kortare tids verksamhet, fonderade vinsterna samt där- efter verkställde skifte av sina tillgångar med därav följande undandragande av skatt för vad som tillfölle aktieägarna. Genom lagen skulle den dubbelbeskattning, som bolag och dess delägare redan förut voro underkastade, ytterligare utvecklas och befästas. Förslagsställarna ansågo det vara rättvist, att inkomsten hos ett aktiebolag skulle beskattas dels därigenom att bolaget erlade skatt å vinsten i förhållande till inkomstprocentens storlek, och dels därigenom att varje aktieägare betalade skatt för den å honom belöpande vinsten. Då det emellertid ansågs obilligt, att aktieägarna skulle erlägga skatt för den del av vinsten, som ej utdelades, och som de sålunda icke fingo disponera, måste den å aktieägarna belöpande skatten för icke utdelad vinst läggas å bolaget. Saken betraktades så, att vederbörande bolag för sina delägars räkning förskotterade skatt, som skulle definitivt erläggas vid utdelning, varför skattebeloppet skulle återgå till bolaget, om och i den mån utdelning sedermera skedde. Skatten vore sålunda ett surrogat för skatten å aktieägarna.

Uti de yttranden, som avgåvos över förslaget före dess behandling i riksdagen, framhöllos mycket stora betänkligheter gentemot detsamma. Även uti riksdagen riktades allvarliga gensagor emot denna lagstiftning. Då under den tid, som förflutit sedan lagen infördes, farhågorna emot lagstiftningen måste

anses hava i hög grad besannats, kan det vara av intresse att ånyo framhålla de invändningar, som restes före och vid lagens tillkomst.

Sålunda påpekade kammarrätten, att det vore en för vår skattelagstiftning gällande princip, att samma inkomst icke finge beskattas två gånger, och att något förgripande på denna princip, utöver vad som tidigare redan skett, icke borde företagas.

Vidare framhölls, att lagen tillkommit under intryck av vissa genom krigstiden framskapade förhållanden inom bolagsföretagen. Allmänheten hade sålunda fäst sig vid, huru aktiebolag under krigstiden hade stora vinster, varav delar reserverades för att sedan i form av gratisaktier höja bolagets kapital. En sådan anordning torde hava för många framstått såsom en extra utdelning till aktieägarne; ett betraktelsesätt som emellertid vore felaktigt. Beskattningen skulle i praktiken icke såsom tänkts komma att verka såsom ett surrogat och ett provisorium. De fonderingar, som företogos i bolagen, voro i verkligheten i det stora hela definitiva. En del av de vinstmedel, som reserverades, och sålunda voro föremål för beskattning enligt den ifrågasvarande lagen, kunde helt enkelt icke utdelas. Så vore förhållandet exempelvis med reservfonder, pensions- och understödsfonder samt avskrivnings- och förnyelsefonder, ävensom med vinstmedel som togos i anspråk för täckande av tidigare års förluster. Skatten verkade alltså icke såsom ett surrogat för beskattning av aktieägarne utan innebar i realiteten en definitiv dubbelbeskattning hos bolaget av viss del av dess vinst.

Genom de förändringar i det ekonomiska läget, som efter lagens tillkomst uppstått, hava de praktiska förutsättningarna för lagstiftningen helt bortfallit, medan å andra sidan betänkligheterna gentemot denna lag skärpts. Det har sålunda visat sig, att de stora vinsterna under krigstiden delvis voro chimärer och till stor del betingade av penningvärdets fall, samt att de sedermera motvägts av stora förluster å bolagens rörelse. En stark fondbildning under de goda åren utgjorde icke blott en försiktig utan en nödvändig politik från industriens sida. På grund av de svårigheter, med vilka industrien de senaste åren haft att kämpa, är en försiktig utdelningspolitik nu särskilt påkallad. Fondering av vinstmedel innebär mindre än någonsin, att medel tillsvidare icke uttagas av aktieägarne, utan utgör för industriens bestånd nödvändig kapitalinvestering. Det irrationella uti en beskattning av dessa fonderingar framstår därför nu särskilt starkt. Såsom särskilt stötande måste denna extra skatt å fonderade medel framstå i de många fall, då bolag på grund av de gångna förlustbringande åren måste använda de blygsamma vinster, som man hoppas nu skola uppkomma, till täckande av balanserade förluster.

Vid framläggande av förslaget till B-skatt betonade dåvarande finansministern, att inkomsten hos ett aktiebolag på grund av de förmåner, sammanlutning under aktiebolagsform medförde, ansetts hava en särskild skattekraft. Utvecklingen under de senaste åren har icke bekräftat riktigheten av detta

antagande. Det torde icke vara överdrivet att säga, att de betryckta förhållanden, varuti vår industri till stor omfattning råkat, till avsevärd del berott av den hårda beskattning, som bolagen varit underkastade.

Som kammarrätten vid upprepade tillfällen framhållit, kunna starka principiella invändningar riktas mot att över huvud taget dubbelbeskatta inkomsten av det kapital, som av den enskilde göres räntabelt i aktiebolagsform. Även om, med hänsyn till konstruktionen av vår skattelagstiftning, det utgör en praktisk konsekvens av densamma att dels beskatta bolaget för dess vinst och dels aktieägarne för deras inkomst från bolaget, måste det anses såsom oriktigt att å denna principiella inadvartens grunda dubbelbeskattning å jämväl den del av aktiebolags vinst, som icke till aktieägarne utdelas, så mycket mera som industriens bärkraft är väsentligt försvagad och allt, som kan motverka en konsolideringspolitik hos företagen, bör undvikas.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville för sin del besluta upphäva andra och tredje momenten av 19 § i kungl. förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhets-skatt samt i övrigt verkställa de förändringar i nämnda och andra författningar, som i anledning härav kunna finnas nödiga.

Stockholm den 21 januari 1924.

Edvard Lithander.

Nils Winkler.

Edvin Leffler.

G. A. Björkman.

Erik Nylander.
